

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра трудових ресурсів і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2019 року

06-05-43

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Аналітика ринків
Market analytics

(назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

спеціальність / specialty

051 Економіка / Economics

(назва спеціалізації) (name of the specialization)

спеціалізація specialization

Бізнес-аналітика / Business analytics

(назва спеціалізації) (name of the specialization)

Рівне – 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Аналітика ринків» для студентів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійною програмою «Бізнес-аналітика». Рівне: НУВГП, 2019, 13 с.

Розробник: Олійник О.О., к.е.н, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Протокол від «___» _____ 2019 року № ___

Завідувач кафедри

трудова ресурсів і підприємництва _____ Л.І.Безтелесна

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 051 «Економіка»

Протокол від «___» _____ 2019 року № ___

Голова науково-методичної комісії

за спеціальністю 051 «Економіка» _____ Л.І.Безтелесна

©О.О. Олійник, 2019 рік

© НУВГП, 2019 рік

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Аналітика ринків» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-аналітика» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, методологічні та практичні аспекти аналізу та прогнозування розвитку ринків.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Аналітика ринків» є складовою частиною циклу професійної підготовки студентів за спеціальністю 051 «Економіка» (освітньою програмою «Бізнес-аналітика»). Вивчення курсу передбачає наявність знань із попередніх курсів: «Соціально-економічна статистика та аналітика», «Основи економіки», «Ринкова інфраструктура». Дисципліна є базовою для вивчення таких дисциплін як «Економічний аналіз», «Економіка підприємства», «Макроекономіка», «Економіко-математичні методи і моделі», «Планування і організація бізнесу».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна дисципліна «Аналітика ринків» призначена для вивчення методів та підходів аналізу і прогнозування розвитку ринків з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Метою курсу «Аналітика ринків» є формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики використання принципів, методів і показників для оцінювання, аналізу та прогнозування основних параметрів розвитку ринків.

Ключові слова: ринок, ринок праці, фінансовий ринок, валютний ринок, споживчий ринок, кон'юнктура, технічний аналіз, фундаментальний аналіз, місткість ринку, сегментація ринку, попит, пропозиція, сезонність, циклічність, конкуренція та ін.

Abstract

The academic discipline «Market Analytics» is intended for studying methods and approaches for analyzing and forecasting the development of markets in order to make effective managerial decisions.

The purpose of the course «Market Analytics» is to provide students with basic knowledge of the theory and practice of using principles, methods and indicators for evaluating, analyzing and forecasting the main parameters of market development.

Keywords: market, labor market, financial market, currency market, consumer market, conjuncture, technical analysis, fundamental analysis, market capacity, market segmentation, demand, supply, seasonality, cyclicity, competition, etc.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
	Спеціалізація – Бізнес-аналітика	2-й	2-й
Загальна кількість годин –150		Семестр	
	4-й	3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		32 год.	2 год.
		Практичні	
		20 год.	12 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		98 год.	136 год.
		Індивідуальне завдання	
-	-		
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 %.

для заочної форми навчання – 10 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналітика ринків» є формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики використання принципів, методів і показників для оцінювання, аналізу та прогнозування основних параметрів розвитку ринків.

Предметом навчальної дисципліни «Аналітика ринків» є теоретичні, методологічні та практичні аспекти аналізу та прогнозування розвитку ринків.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. В результаті вивчення дисципліни «Аналітика ринків» студент повинен:

Знати:

- носії, джерела та методи збору первинної і вторинної ринкової інформації;
- методи технічного та фундаментального аналізів;
- основні поняття та показники кон'юнктурного аналізу;
- цілі та завдання конкурентного аналізу;
- основні поняття, показники, алгоритм та методи аналізу ринку капіталів;
- основні поняття, показники, алгоритм та методи аналізу валютного ринку;
- основні поняття, показники, алгоритм та методи аналізу ринку праці;
- основні методи прогнозування розвитку ринків.

Вміти:

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи збору ринкової інформації;
- розраховувати економічні, кон'юнктурні та соціальні показники;
- оцінювати сформовану ситуацію на ринку та виявляти закономірності поведінки суб'єктів ринку;
- застосовувати методичний інструментарій для аналізу різних видів ринків;
- проводити фундаментальний та технічний аналіз на різних видах ринків;
- здійснювати прогнозування основних тенденцій розвитку ринку.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки бакалаврів. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни «Аналітика ринків» є дисципліни гуманітарного та загальноекономічного циклів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІТИКИ РИНКІВ

Тема 1. Інформаційне забезпечення аналітики ринків.

Сутність, види та принципи ринкової інформації. Носії та джерела ринкової інформації. Методи збору ринкової інформації (первинної та вторинної).

Тема 2. Інструментарій аналітики ринків.

Методи технічного аналізу. Теорія Доу. Хвильова теорія Еліота. Методи фундаментального аналізу. Метод головних компонент, його сутність і призначення. Кластерні процедури класифікації.

Тема 3. Аналітика кон'юнктури ринку.

Кон'юнктура ринку та класифікація її видів. Сутність і завдання кон'юнктурного аналізу. Послідовність аналітики кон'юнктури ринку. Характеристика кон'юнктурних показників.

Тема 4. Аналітика місткості ринку та його сегментів.

Сутність та поняття місткості ринку. Види місткості ринку. Методи визначення місткості ринку. Сегментація ринку. Аналітика попиту та пропозиції.

Тема 5. Аналітика конкурентного середовища і конкурентів.

Сутність конкуренції, її типологія. Поняття конкурентного аналізу, його цілі та завдання. Значення асортиментної політики в конкурентному аналізі. Аналіз конкурентних стратегій.

Тема 6. Аналітика динаміки і стійкості розвитку ринку.

Аналітика динаміки, стійкості та коливання ринку: основні поняття та завдання. Оцінка та аналіз циклічності й сезонності ринку. Аналіз факторів, що обумовлюють стан і розвиток ринку.

Тема 7. Прогнозування розвитку ринків.

Теорія передбачення М.Д. Кондратьєва та прогнозування через вивчення економічних циклів. Основні методи прогнозування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІТИКА ОКРЕМИХ ВИДІВ РИНКІВ

Тема 8. Аналітика ринку капіталів.

Структура ринку капіталів. Оцінка попиту та пропозиції капіталу на фінансовому ринку. Формування ціни капіталу на фінансовому ринку. Аналіз інфляційного впливу на реальну дохідність операцій на ринку капіталів.

Тема 9. Аналітика ринку цінних паперів.

Структура ринку цінних паперів. Показники біржової кон'юнктури. Методи розрахунку біржових індексів. Аналіз поточної біржової кон'юнктури.

Тема 10. Аналітика валютного ринку.

Зміст кон'юнктури валютного ринку. Валютні котирування і чинники їхніх коливань. Методи аналізу валютного ринку. Методи оцінки та страхування валютних ризиків.

Тема 11. Аналітика споживчого ринку.

Структура споживчого ринку. Показники виробництва споживчих товарів. Показники збутової і торгової кон'юнктури. Методика аналізу споживчого ринку.

Тема 12. Аналітика ринку праці.

Теоретичні основи аналізу ринку праці. Інформаційне забезпечення аналізу ринку праці. Методи аналізу ринку праці. Методика оцінки ефективності функціонування ринку праці.

Тема 13. Аналітика ринку науково-технічної продукції.

Особливості ринку науково-технічної продукції. Життєвий цикл виробу. Показники кон'юнктури науково-технічної продукції. Методика аналізу ринку науково-технічної продукції.

4. Структура навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у т.ч.			Усього	у т.ч.		
л		пр	сп	л		пр	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти аналітики ринків								
Тема 1. Інформаційне забезпечення аналітики ринків.	13	2	1	10	12	-	1	11
Тема 2. Інструментарій аналітики ринків.	13	3	2	8	12	-	1	11
Тема 3. Аналітика кон'юнктури ринків.	13	3	2	8	11	1	1	9
Тема 4. Аналітика місткості ринку та його сегментів.	13	3	2	8	11	-	1	10
Тема 5. Аналітика конкурентного середовища і конкурентів.	12	2	2	8	11	-	1	10
Тема 6. Аналітика динаміки і стійкості розвитку ринку.	12	3	2	7	12	-	1	11
Тема 7. Прогнозування розвитку ринків.	12	2	1	9	13	-	1	12
Разом змістовий модуль 1	88	18	12	58	82	1	7	74
Змістовий модуль 2. Аналітика окремих видів ринків								
Тема 8. Аналітика ринку капіталів.	12	3	2	7	11	1	1	9
Тема 9. Аналітика ринку цінних паперів.	10	3	1	6	11	-	1	10
Тема 10. Аналітика валютного ринку.	10	2	1	7	11	-	1	10
Тема 11. Аналітика споживчого ринку.	10	2	2	6	12	-	1	11
Тема 12. Аналітика ринку праці.	10	2	1	7	11	-	1	10
Тема 13. Аналітика ринку науково-технічної продукції.	10	2	1	7	12	-	-	12
Разом змістовий модуль 2	62	14	8	40	68	1	5	62
Всього годин	150	32	20	98	150	2	12	136

5. Теми практичних занять

№	Теми і зміст практичних занять	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Інформаційне забезпечення аналітики ринків. Сутність та структура ринкової інформації. Носії та джерела ринкової інформації. Методи кабінетних та польових досліджень.	1	1

2.	Інструментарій аналітики ринків. Методи технічного та фундаментального аналізу. Теорія Доу. Хвильова теорія Еліота. Метод головних компонент. Кластерний аналіз.	2	1
3.	Аналітика кон'юнктури ринків. Поняття кон'юнктури ринку, її класифікація. Основні завдання кон'юнктурного аналізу. Етапи аналітики кон'юнктури ринку. Система кон'юнктурних показників.	2	1
4.	Аналітика місткості ринку та його сегментів. Місткість ринку, методи її визначення. Рівні та методи сегментування ринку. Аналітика попиту та пропозиції.	2	1
5.	Аналітика конкурентного середовища і конкурентів. Поняття та типи конкуренції. Основні завдання конкурентного аналізу. Аналітика асортиментного складу ринку. Конкурентний статус фірми.	2	1
6.	Аналітика динаміки та стійкості розвитку ринку. Аналіз динаміки, стійкості та коливання ринку: поняття, завдання, показники. Оцінка та аналіз циклічності й сезонності ринку. Аналіз факторів, що обумовлюють стан і розвиток ринку.	2	1
7.	Прогнозування розвитку ринків. Прогнозування циклічної динаміки об'єктів. Класифікація стадій прогнозування. Фактори прогнозу розвитку ринку. Основні методи прогнозування розвитку ринку.	1	1
8.	Аналітика ринку капіталів. Структура ринку капіталів. Оцінка попиту та пропозиції капіталу на фінансовому ринку. Формування ціни капіталу на фінансовому ринку. Номінальна та реальна сума грошей.	2	1
9.	Аналітика ринку цінних паперів. Структура ринку цінних паперів. Показники біржової кон'юнктури. Методи розрахунку біржових індексів. Динаміка попиту і пропозиції, торгів цінними паперами, котирувань акцій.	1	1
10.	Аналітика валютного ринку. Поняття кон'юнктури валютного ринку. Пряме та непряме валютне котирування. Методи аналізу валютного ринку. Страхування валютних операцій.	1	1
11.	Аналітика споживчого ринку. Структура споживчого ринку. Показники виробництва споживчих товарів. Показники збутової і торгової кон'юнктури. Методика аналізу споживчого ринку.	2	1
12.	Аналітика ринку праці. Основні прийоми аналізу ринку праці. Інформаційне забезпечення аналізу ринку праці. Методи аналізу ринку праці. Методика оцінки ефективності функціонування ринку праці.	1	1
13.	Аналітика ринку науково-технічної продукції. Співвідношення витрат і результатів на ринку науково-	1	-

технічної продукції. Види інновацій, їхній життєвий цикл. Показники, що оцінюють науково-технічну продукцію. Кон'юнктурний аналіз ринку науково-технічної продукції.		
Всього	20	12

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Вид самостійної роботи	Кількість годин
Підготовка до аудиторних занять (0,5 год. /1 год. занять).	26
Підготовка до контрольних заходів (6 год. на 1 кредит ЄКТС).	30
Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.	42
Всього	98

6.1. Завдання для самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
1	2	3
<i>Тема 1. Інформаційне забезпечення аналітики ринків.</i> Класифікація ринкової інформації. Типи носіїв ринкової інформації. Типологія спостережень. Види експериментів.	10	11
<i>Тема 2. Інструментарій аналітики ринків.</i> Класифікація методів аналітики ринків. Методи експертних оцінок, рейтингові розрахунки. Аналіз типів моделей взаємозв'язку.	8	11
<i>Тема 3. Аналітика кон'юнктури ринків.</i> Системний підхід до аналітики кон'юнктури ринків. Матричний метод аналізу ринкової ситуації. Способи виявлення тенденції розвитку ринку.	8	9
<i>Тема 4. Аналітика місткості ринку та його сегментів.</i> Непрямий експорт та імпорт. Етапи ринкового сегментування. Чинники, що впливають на формування попиту та пропозиції.	8	10
<i>Тема 5. Аналітика конкурентного середовища і конкурентів.</i> Бенчмаркінг: сутність, види, принципи, параметри здійснення. Інноваційна політика як інструмент визначення конкурентоспроможності.	8	10
<i>Тема 6. Аналітика динаміки та стійкості розвитку ринку.</i> Варіабельність ринку. Аналітика випадкових і постійних коливань, їхньої частоти і сили. Розрахунок і аналіз потенціалу ринку.	7	11
<i>Тема 7. Прогнозування розвитку ринків.</i> Види прогнозів. Імітаційна та аналогова моделі прогнозування. Ефективність прогнозування	9	12

розвитку ринку.		
<i>Тема 8. Аналітика ринку капіталів. Суб'єкти ринку капіталів. Аналіз ціни капіталу і ризику. Дисконтування за простими та складними ставками відсотків.</i>	7	9
<i>Тема 9. Аналітика ринку цінних паперів. Курсоутворюючі чинники ринку акцій. Українські фондові індекси. Лістинг. Індекс сезонності. Диференціальна кон'юнктура.</i>	6	10
<i>Тема 10. Аналітика валютного ринку. Чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку. Валютний контроль держави. Мультивалютні застереження. Прогнозування кон'юнктури валютного ринку.</i>	7	10
<i>Тема 11. Аналітика споживчого ринку. Аналіз поточної кон'юнктури споживчого ринку. Аналіз об'єму та структури реалізації споживчих товарів. Прогнозування кон'юнктури споживчого ринку.</i>	6	11
<i>Тема 12. Аналітика ринку праці. Показники аналізу ринку праці. Основні методи збору неофіційної інформації для аналізу ринку праці. Прогнозування стану ринку праці.</i>	7	10
<i>Тема 13. Аналітика ринку науково-технічної продукції. Види підприємств у науково-технічній сфері. Інформаційне і консультаційне обслуговування виробництв. Особливості ціноутворення у науково-технічній сфері.</i>	7	12
Всього годин	98	136

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Аналітика ринків» використовується інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням:

- лекцій у формі діалогу;
- проблемних лекцій;
- опорного роздаткового матеріалу;
- індивідуальних завдань для вирішення практичних вправ та задач;
- тестування.

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійна презентація лекційного матеріалу за окремими темами;
- друковані роздаткові матеріали.

8. Методи контролю

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань за ЄКТС.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою

програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи проводиться за такими критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Денна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточне тестування у вигляді контрольних завдань;
- усне опитування;
- вирішення практичних вправ та завдань;
- підсумкове оцінювання.

Заочна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- оцінювання виконання завдань під час аудиторних занять;
- підсумкове оцінювання.

При оцінюванні знань для всіх форм навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100
4	4	6	6	5	4	4	5	5	4	4	5	4		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Аналітика ринків» включає:

- конспект лекцій на паперовому носії;
- друкований роздатковий матеріал;
- слайдова презентація дисципліни «Аналітика ринків» (лекційні заняття) в програмі «Microsoft Power Point».

12. Рекомендована література

Базова

1. Андрейченко А. В. Аналіз ринкової кон'юнктури: навч. посіб. / А. В. Андрейченко, С. А. Горбаченко, Р. В. Грінченко, В. А. Карпов, В. Р. Кучеренко. – Одеса: ОНЕУ, 2014.– 345 с.
2. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В. М. Варенко. – К.: Університет «Україна», 2014. – 417 с.
3. Дослідження ринку : конспект лекцій / укладачі: Г. А. Мішеніна, Ю. Т. Матвеева. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 185 с.

4. Еш С.М. Фінансовий ринок: [Навч. посібник, 2-ге вид.] / С.М. Еш. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 528 с.
5. Іванова Л. О. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – 447 с.
6. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник / Л. В. Оболенцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 249 с.
7. Проблеми кон'юнктурних досліджень ринків товарів та послуг в Україні. Монографія / Під науковим керівництвом д.е.н., професора Ковальова А.І./ - Одеса: Атлант, 2010. – 266 с.
8. Сохацька О., Роговська-Іщук І., Вінницький С. Фундаментальний та технічний аналіз цін товарних та фінансових ринків. — К.: Кондор, 2012. — 305 с.

Допоміжна

1. Кирилов Ю. С. Кон'юнктура світового ринку сільськогосподарської продукції : теорія, методологія, практика: монографія / Ю. С. Кирилов. – Харків : Олді-Плюс, 2010. – 416 с.
2. Кучеренко В. Р. Проблеми кон'юнктурних досліджень ринків товарів і послуг. монографія / В. Р. Кучеренко, В. А. Карпов, А. В. Андрейченко та ін. – Одеса: Атлант, 2010. – 161с.
3. Ліпич Л.Г. Формування стратегії розвитку підприємств на засадах прогнозування кон'юнктури ринку: монограф. / Л.Г. Ліпич, В.В. Левицький, О.В. Коцій. – Луцьк: Ред.-вид. від. «Вежа», 2008. – 166 с.
4. Міщук Г.Ю., Шишкіна О.О. Ринкова інфраструктура: Навч. посіб. – Рівне.: НУВГП, 2011. – 157 с.
5. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб./ І. Т. Муковський, А.Г. Міщенко, М.М. Шевченко – К.: Кондор, 2012. – 224с.
6. Серова І.А. Дослідження і прогнозування економічної кон'юнктури. Конспект лекцій для студентів спеціальності 8.050110 «Прикладна статистика» денної форми навчання / І.А. Серова, Т.С. Мирна. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 92 с.
7. Телетов О.С. Маркетингові дослідження: навч. посіб. / О.С. Телетов. – К.: Знання України, 2010. – 299 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (<http://lib.nuwm.edu.ua/>)
2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>